КОМУНАЛЬНИЙ ПОЗАШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ
ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»

Катерина ОЛЕКСІЄНКО

Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напряму «Сучасне лідерство»

2 роки навчання

Основний і вищий рівні

Кропивницький - 2024

«Схвалено для використання в освітньому процесі»
Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 11.03.2024
(протокол № 1)

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 8.0017-2024

Автор:

Олексієнко Катерина Вікторівна – керівник гуртка «Сучасне лідерство» комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості».

Рецензенти:

Плачинда Тетяна Степанівна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з навчально-методичної роботи комунального позашкільного навчального закладу «Кіровоградський обласний центр дитячої та юнацької творчості».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування соціально відповідального громадянина, що володіє навичками участі у прийнятті рішень в місцевих громадах та орієнтується в процесах державотворення, набуває особливої актуальності в процесах розвитку демократичної держави. Водночас, швидкоплинні трансформації в сучасному суспільстві вимагають від успішної особистості гнучкості, креативності, ексклюзивності, медіаграмотності тощо. Компетентне та відповідальне користування інформаційними технологіями, створення позитивного інтернет-контенту в поєднанні із соціальними та лідерськими навичками є базовими критеріями на ринку праці.

Тож програма спрямована на розвиток лідерських якостей та формування активної громадянської позиції, вміння впливати на суспільні процеси через участь у роботі молодіжних громадських організацій, розвиток дитячого парламентаризму та громадського сектору в цілому, розуміння процесів державотворення. Основи медіаграмотності та володіння інформаційними технологіями впроваджуються в контексті засобів, інструментів для виконання основної задачі, а також передбачають безпечне користування сучасними засобами мас-медіа (ЗМІ) та критичне сприйняття інформації з різних джерел.

Нормативною базою для реалізації програми є Закон України «Про освіту», Закон України «Про позашкільну освіту», Закон України «Про основні засади молодіжної політики», Конвенція ООН про права дитини, Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України.

Програма спирається на основоположні засади Європейської Хартії місцевого самоврядування та Хартії демократичного учнівського самоврядування в Україні.

Навчальна програма «Сучасне лідерство» може бути використана в гуртках, творчих об’єднаннях, студіях та інших дитячих об’єднаннях гуманітарного напряму закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

Реалізацію програми передбачено для учнівської молоді віком 13-17 років і не потребує від них спеціальної підготовки та знань.

Основною метою програми є розвиток особистості, що володіє навичками 21 століття, необхідними для успішної її самореалізації через призму громадянських цінностей.

Завдання навчальної програми полягають у формуванні наступних компетентностей:

пізнавальної, що полягає у формуванні сукупності компетентностей особистості у сфері самостійної пізнавальної діяльності та включає елементи логічного мислення, критичного аналізу інформації, безпечної поведінки в інтернеті, сутності емоційного інтелекту, прийомів інформаційних технологій, підходів SWOT-аналізу, визначення місця учнівського самоврядування в урядуванні й управлінні освітнім закладом, форм участі молоді у прийнятті рішень, профорієнтаційної активності;

практичної, яка передбачає формування навичок цілеспрямованого пошуку необхідної інформації (в електронних та друкованих джерелах), реалізації заходів з використанням вивчених форм та методів роботи, проведення методу стратегічного планування, подання проєктів на конкурси грантів та участь в конкурсах громадського бюджету, участі в органах дитячого самоврядування закладу, міста та області, згуртованої роботи дитячого колективу;

соціальної, що передбачає соціалізацію особистості, самореалізацію в соціумі, ефективні методи самопрезентації, здатність до співробітництва, соціальної мобільності, адаптивність, формування та розвиток вміння визначати особисті цілі та виконувати різні ролі й функції в колективі, вміння планувати та робити правильний вибір, приймати рішення, брати на себе відповідальність, безконфліктно співіснувати;

творчої, яка полягає в розвитку особистого творчого підходу в діяльності, генеруванні та реалізації унікальних ідей, розвитку цифрової

творчості, підборі нестандартних підхід до вирішення завдань, розвитку абстрактного мислення та уяви, подолання стереотипного мислення.

Програма розрахована на 2 роки навчання:

основний рівень: 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;

вищий рівень: 216 год. на рік, 6 год. на тиждень.

Програмою передбачено різні форми організації освітнього процесу: групові заняття, консультації, робота в малих групах, робота цільових проєктних груп, групової інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу з використанням інформаційних технологій та інші форми. У разі потреби для дітей та молоді розробляється індивідуальна траєкторія самостійного поглибленого вивчення певних тем з використанням інтернет ресурсів.

Задля високого рівня засвоєння змісту програми важливим є інтенсивна самостійна робота вихованців з різноманітними засобами масової інформації, законодавчими актами, монографіями та статтями.

Програма може реалізовуватися як в очній, так і в дистанційній формах навчання. З метою реалізації завдань навчальної програми у дистанційному форматі можуть бути використані електронні освітні платформи, он-лайн сервіси такі як Moodle, Google Classroom, Zoom тощо). Такий вибір дає змогу повноцінно організувати процес навчання у дистанційному форматі з активним включенням всіх учасників освітнього процесу та разом з тематичним контентом створює необхідне освітнє середовище.

З метою виконання окреслених програмою завдань передбачається використання основних інструментів, що в поєднанні з педагогічною майстерністю, дають підсилюючий ефект засвоєння матеріалу вихованцями. Такими інструментами є:

- Classcraft;
- Learningapps; (зразок за посиланням https://learningapps.org/display?v=pu9r5vpj520)

- MineTest;
- AhaSlides;
- Kahoot. (зразок за посиланням - http://surl.li/lzgeh).

У ході вивчення програмного матеріалу також доцільно використовувати конструктори інтерактивних, ментальних карт такі як: Padlet (зразок: http://surl.li/lzkhh), MindMeiste; Mindmup; Mind Maps, а також інтерактивні дошки: MIRO (зразок: https://miro.com/app/board/o9J_lemLG6Q=/?share_link_id=742252120846); Classroomscreen; Jamboard.

Програмою також передбачено застосування синхронного та асинхронного режимів навчання.

Для здійснення синхронного й асинхронного навчання програмою передбачено використання ресурсів національних платформ для дистанційного навчання: навчальні матеріали, віртуальні аудиторії, симуляційні онлайн ігри, інтерактивні медіа розробки тощо.

Також педагог може створювати власні електронні освітні ресурси (зразок: https://artfest2022.blogspot.com/, https://vseosvita.ua/1e.59b https://vseosvita.ua/webquest/start/s/6815/1247747-86f504e8).

Освітня траєкторія програми спрямована переважно на практичну діяльність для розвитку вмінь і навичок успішної особистості. Формами практичної реалізації програми є проєкти, моделювання виборчих процесів (зразок: http://surl.li/lzjsz, http://surl.li/lzjtm), тестування сайтів державних установ, практичне користування ресурсами є-врядування, участь в громадських обговореннях проєктів документів. Водночас реалізацією практичної складової є робота з презентаційними постерами (зразок: http://surl.li/lzjwj, http://surl.li/lzjxo), використання різних видів графічної подачі інформації (зразок: http://surl.li/lzjyz, http://surl.li/lzked), веб сайтами (зразок: https://www.thinglink.com/scene/1617138659239133186), інструменти соціальних мереж, підходи в створенні планерів, практики SWOT - аналізу тощо.

Основні форми контролю за результативністю навчання полягають у виконанні залікових індивідуальних чи групових робіт, а саме: проєктів, блогів, сайтів, інформаційних каналів, інфографік, інтерактивних карт, рекомендацій, організації та проведенні масових заходів тощо. Всі вищевказані активності акумулюються на підсумкових і залікових заняттях.

Програма передбачає можливість включення новітніх елементів управління віртуальним освітнім середовищем і моніторингу успішності за тією чи іншою темою, а саме: Електронний журнал досягнень та активностей, електронний розклад (зразок: https://padlet.com/hlebnikowakv/padlet-j2roooop5cjzwovk).

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану вказано орієнтовно. За необхідності, в установленому порядку, керівник гуртка може вносити зміни до кількості годин у межах року. Враховуючи інтереси вихованців, їх кількість у групі, стан матеріально-технічного забезпечення, керівник гуртка може змінювати кількість теоретичних і практичних занять (залежно від того, як швидко та якісно вихованці набувають практичних навичок), враховуючи обсяг часу, що передбачений типовими навчальними планами.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1	Вступ	2		2
2	Лідер. Етичне лідерство	2	4	6
3	Цілі сталого розвитку в молодіжному середовищі	2	6	8
4	Дитячі та молодіжні об’єднання	4	8	12
5	Особистісний розвиток	2	6	8
6	Інтерактивні форми роботи лідера	8	20	28

7	Медіаграмотність	4	6	10
8	Безпека в інтернеті. Кібербезпека	2	4	6
9	Інформаційні технології в діяльності лідера	8	24	32
10	Професія майбутнього	4	6	10
11	Участь в прийнятті рішень. Можливості для молоді	2	4	6
12	Захист залікових робіт	2	10	12
13	Підсумок	4		4
	Разом	**46**	**98**	**144**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, зміст та структура курсу «Робочий кейс лідера». Знайомство з вихованцями. Техніка безпеки життєдіяльності.

2. Лідер. Етичне лідерство (6 год.)

Теоретична частина. Поняття лідерства та його стилів. Значення лідерства в житті кожної особистості та для розвитку громади. Ціннісні орієнтири лідера. Поняття етичного лідерства та соціально відповідального бізнесу, його місце в українському суспільстві.

Практична частина. Анкетування для визначення лідерських якостей вихованців, рольова гра «Керівник – Лідер», тренінг «Ієрархія цінностей лідера».

3. Цілі сталого розвитку в молодіжному середовищі (8 год.)

Теоретична частина. Поняття й історія утворення глобальних цілей сталого розвитку. Місце молоді в реалізації Цілей сталого розвитку в Україні. Критерії сталого розвитку громади. Поняття інклюзії. Права дітей.

Практична частина. Живий журнал «конвенція ООН про права дитини», дискусійна платформа «Цілі сталого розвитку. Освіта», партиципативна гра «Громада моєї мрії».

4. Дитячі та молодіжні об’єднання (12 год.)

Теоретична частина. Значення молодіжної політики в розвитку держави. Поняття дитячих і громадських об'єднань, їх рівні. Дитяче самоврядування. Спільне та відмінне між НМО та малим бізнесом. Протидія корупції.

Практична частина. Розгляд статутних документів органу дитячого самоврядування закладу освіти. Імітаційна гра «Я обираю президента України», зустріч з волонтером Корпусу Миру США в Україні за напрямом «Молодіжний розвиток». Участь в громадських обговореннях петицій та документів рад. Антикорупційні уроки.

5. Особистісний розвиток (8 год.)

Теоретична частина. Поняття саморозвитку та самореалізації. Самопрезентація та мотиваційний лист. Методи комунікації в арсеналі лідера. Емоційний інтелект.

Практична частина. «Відкрита трибуна», тренінги з питань ціннісних орієнтирів людей, рольова гра «Методи комунікації».

6. Інтерактивні форми роботи лідера (28 год.)

Теоретична частина. Значення понять «Коучинг», «Модератор», «Старт-ап». Підходи в організації та проведенні воркшопів, тренінгів, вебінарів. Дебати. Інтерактивні онлайн форми фітбеку. SWOT - аналіз.

Практична частина. Тренінг «Лідерство XXI століття», вебінар «Дитяче самоврядування в школі та громаді», розробка старт-апу. Дебати.

7. Медіаграмотність (10 год.)

Теоретична частина. Розуміння діяльності ЗМІ та їх впливу на суспільство, орієнтація в медіасередовищі, пошук та обробка інформації, створення контенту, використання соціальних мереж.

Практична частина. Запуск власного YouTube каналу, симуляційна гра «Медіазнайко».

8. Безпека в інтернеті. Кібербезпека (6 год.)

Теоретична частина. Вивчення поняття кібербезпеки та безпеки дітей в інтернеті. Створення безпечного інтернет контенту. Електронний слід.

Практична частина. Розв'язання ситуаційних задач.

9. Інформаційні технології в діяльності лідера (32 год.)

Теоретична частина. Розкриття значення інформаційних технологій в діяльності лідера, форми та методи графічної подачі інформації. Відеоредактор.

Практична частина. Інфографіка. Постерна презентація. Візитка. Сайт. Блог. Генератор QR-коду. Промо-ролик. Інтерактивна онлайн дошка. Розробка онлайн планеру.

10. Професія майбутнього (10 год.)

Теоретична частина. Навички XXI століття. Визначення поняття ринку праці. Резюме.

Практична частина. Написання резюме, мотиваційного листа. Тренінг за матеріалом проєкту «Моє майбутнє в Україні».

11. Участь у прийнятті рішень. Можливості для молоді (6 год.)

Теоретична частина. Молодіжна політика та її стратегія. Громадський бюджет. Ресурсно - інформаційний центр «Гурт». Молодіжний центр, молодіжний Hub. Грантові конкурси проєктів.

Практична частина. Тренінг «Молодіжна політика», написання проєктної заявки.

12. Захист залікових проєктів (12 год.)

Теоретична частина. Консультування, передзахист.

Практична частина. Захист та обговорення проєктів.

13. Підсумок (4 год.). Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Здобувачі освіти мають знати:

- поняття етичного лідерства та соціально відповідального бізнесу, його місце в українському суспільстві;

- місце молоді в реалізації Цілей сталого розвитку в Україні;
- права дітей, шляхи їх захисту. Мати осмислений підхід до інклюзії в українському суспільстві;
- різницю між дитячими та громадськими об’єднаннями, їх рівнями;
- відмінність між прибутковими та неприбутковими громадськими організаціями;
- механізми протидії корупції;
- форми, методи та прийоми комунікації;
- інтерактивні форми роботи лідера;
- значення навичок XXI століття в сучасних профорієнтаційних процесах;
- правила обробки та перевірки інформації в інтернеті, способи безпечного пошуку інформації;
- основи молодіжної політики, можливості для молоді, положення про громадський бюджет.

Практична компетентність. Здобувачі освіти мають вміти:

- застосовувати правила техніки безпеки життєдіяльності;
- практично застосовувати навички проєктування, прийняття рішень і відповідальності за них;
- використовувати сучасні ІТ технології;
- застосовувати скіли з визначення рівня участі молоді у різних заходах та акціях, дієвості молодіжного самоврядування;
- використовувати підходи SWOT-аналізу в своїй діяльності;
- критично аналізувати інформацію, що висвітлюється у ЗМІ та соц. мережах;
- раціонально підбирати та компонувати різні методи інформаційних технологій задля вирішення поставленої цілі;
- подавати заявки на конкурси грантових проєктів, використовувати можливості для молоді в своїй громаді;
- застосовувати навички проєктного менеджменту в поданні авторських проєктів на розгляд до громадського бюджету.

Соціальна компетентність. Здобувачі освіти набувають досвіду*:*

- роботи в команді, презентування проєктів на рівні громади;
- переконливої презентації та самопрезентації;
- використання комунікативних технологій, проявляти емпатію та толерантність у вирішенні спірних задач;
- безпечного спілкування та поводження в інтернеті;
- ефективної комунікації в різних ситуаційних задачах;
- доцільного використання інтерактивних форм роботи в команді;
- нетерпимого ставитися до стереотипів та упереджень;
- захисту своїх прав, розподілу обов'язків у команді, відповідального ставлення до власних обов'язків;
- критичного аналізу власної діяльності та діяльності інших;
- використання даних зі SWOT-аналізу в реалізації молодіжної політики.

Творча компетентність. Здобувачі освіти проявляють:

- нестандартний підхід у вирішенні окреслених мети та завдань;
- гармонійну збалансованість у використанні ІТ технологій під час реалізації власних ініціатив;
- творчий підхід у змістовному наповненні проєктів;
- унікальність запропонованих ідей;
- креативність та цифрову творчість.

Вищий рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1	Вступ	2		2
2	Структура державної влади	5	10	15
3	Верховна Рада України. Структура.	5	15	20
4	Процес прийняття законів	2	6	8
5	Позитивний розвиток молоді.	5	18	23

	Стратегічне планування			
6	Фінансова грамотність	5	10	15
7	Емоційний інтелект та емпатія	5	10	15
8	Волонтерство та менторство	5	23	28
9	Діджиталізація та цифрова трансформація суспільства	8	15	23
10	Проєктний менеджмент	13	30	43
11	Молодіжна рада	2	8	10
12	Підсумок	4	10	14
	Усього:	**61**	**155**	**216**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета, завдання та зміст роботи. Інструктаж з техніки безпеки. Інтерактивні вправи з тімбілдінгу.

2. Структура державної влади (15 год.)

Теоретична частина. Перелік державних органів України за категоріями. Взаємодія гілок влади.

Практична частина. Мультимедійний інтенсив «Структура центральних органів влади в Україні». Інтерактивні вправи щодо повноважень представників різних владних структур.

3. Верховна Рада України. Структура. (20 год.)

Теоретична частина. Діяльність ВРУ. Роль ВР у структурі державної влади. Діяльність Комітетів Верховної Ради.

Практична частина. Рольова гра «Діяльність народних депутатів», інтерактив «Фракції та міжфракційні об’єднання», інструменти впливу громадян на діяльність ВРУ. Успішний діалог: депутати ВРУ та громадяни.

4. Процес прийняття законів (8 год.)

Теоретична частина. Стадії, які проходить законопроєкт, щоб стати законом.

Практична частина. Аналітична робота із законопроєктами та новоприйнятими законами на сайтах підрозділів ВРУ.

5. Позитивний розвиток молоді. Стратегічне планування (23 год.)

Теоретична частина. Основи стратегічного планування. Знайомство з діяльністю USAID. Основні положення позитивного розвитку молоді. Аналіз наслідків та ризиків. Стрімкий розвиток. Емоційна стабільність.

Практична частина. Побудова особистої траєкторії позитивного розвитку. Медіа візуалізація «Складові позитивного розвитку молоді», створення мультимедійної презентації «Ключові риси позитивного розвитку молоді».

6. Фінансова грамотність (15 год.)

Теоретична частина. Особисті фінанси. Зайнятість і підприємництво. Фінансове планування. Фінансова система. Інвестиції. Страхування.

Практична частина. Онлайн гра «Здолай шахрая», робота із чат-ботом, проходження стимулятора «Інтерактивний бюджет школи», інтернет гра «Метр кордону». Заповнення робочого зошиту.

7. Емоційний інтелект та емпатія (15 год.)

Теоретична частина. Поняття емоційного інтелекту й емпатії. Управління відносинами. Асертивність.

Практична частина. Тренінг «Молодь проти булінгу». Методи розвитку емоційного інтелекту лідера. Тематична зустріч з психологом.

8. Волонтерство та менторство (28 год.)

Теоретична частина. Мотиваційні типи волонтерів. Напрями у волонтерській діяльності. Поняття менторства та різниця з волонтерством.

Практична частина. Планування волонтерської програми. Менторська діяльність за проєктами Кіровоградського обласного парламенту дітей.

9. Діджиталізація та цифрова трансформація суспільства (23 год.)

Теоретична частина. Поняття діджиталізації та цифрової трансформації. Особливості діяльності Міністерства цифрової трансформації. Державні послуги онлайн. Захист персональних даних.

Практична частина. Використання державної програми «Дія». Робота з мобільними додатками державної стратегії «Держава в смартфоні». Тренінг

«Цифрова трансформація українського суспільства». Мозковий штурм «Можливості та перспективи цифрової трансформації в моїй громаді».

10. Проєктний менеджмент (43 год.)

Теоретична частина. Поняття про проєктні технології, оцінку ефективності проєктів. Особливості різних типів проєктів.

Практична частина. Аплікаційна форма. План активностей. Кошторис. Робочий план проєкту. Календар подій. Організаційний розвиток, облік і звітність.

11. Молодіжна рада (10 год.)

Теоретична частина. Що таке молодіжна рада, її функції. Права й обов'язки членів молодіжної ради. Можливості для молоді. Перспективи створення та розвитку молодіжних рад в громадах.

Практична частина. Рольова гра «Формування складу молодіжної ради», розробка інформаційних постерів «Молодіжна рада. Європейський досвід». Веб-конференція з представниками молодіжних рад різних міст України. Написання резюме до молодіжної ради. Підготовка до виборів в молодіжну раду.

12. Підсумок. (14 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків. Короткий аналіз вивченого матеріалу.

Практична частина. Захист проєктних робіт. Подання проєктних робіт на конкурс «Громадський бюджет».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

У процесі реалізації програми у вихованців мають сформуватися такі компетентності.

Пізнавальна компетентність. Здобувачі освіти мають знати:

- структуру державної влади, взаємопов'язаність її структурних підрозділів. Повноваження посадових осіб;

- процеси формування структури та роль Верховної Ради України. Діяльність профільних Комітетів ВРУ;
- механізм прийняття законів;
- основні складові позитивного розвитку молоді;
- поняття «фінанси», «інвестиції», «страхування»;
- особливості захисту персональних даних;
- поняття «емоційний інтелект», «емпатія», «асертивність»;
- типи волонтерства та волонтерів;
- принципи та поняття «менторство» та «ментор»;
- процеси діджиталізації в сучасному суспільстві;
- основні положення державної стратегії «Держава в смартфоні» та проєкту «Дія»;
- поняття «молодіжна рада», «дорадчий орган»;
- особливості діяльності молодіжної ради.

Практична компетентність. Здобувачі освіти мають вміти:

- застосовувати навички аналізу основних напрямів та пріоритетів внутрішньої політики України;
- розрізняти повноваження державних службовців відповідно до посади;
- моніторити законопроєкти, програми, проєкти;
- застосовувати навички позитивного розвитку молоді;
- використовувати принципи фінансового планування;
- компетентно реагувати на булінг та протидіяти йому;
- розвивати емоційний інтелект;
- ефективно планувати волонтерську діяльність;
- користуватися порталом та додатком «Дія»;
- аналізувати державні молодіжні програми та брати участь в їх розробці, обговоренні.

Соціальна компетентність. Здобувачі освіти набувають досвіду:

- ведення дискусії, особистої та групової відповідальності;
- презентації та самопрезентації, ефективної комунікації в групі;

− публічних обговорень законопроєктів, програм, ініціатив;

− моделювання інтерактивного бюджету закладу освіти;

− волонтерської та менторської діяльності;

− діяльності в складі молодіжної ради;

− подання проєкту на конкурси грантів та «Громадський бюджет»

Творча компетентність. Здобувачі освіти проявляють:

− креативність у створенні особистої траєкторії позитивного розвитку;

− гармонійну збалансованість у комбінації комунікативних технологій та ІТ;

− творчий підхід у змістовному наповненні проєктів;

− унікальність запропонованих ідей;

− навички абстрактного мислення в моделюванні локальних ініціатив;

− креативність та цифрову творчість.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Обладнання, прилади, наочність	***Кількість***
Методичне забезпечення	За кількістю вихованців
Нотатник	За кількістю вихованців
Проектор	1 шт.
Екран для демонстрацій	1 шт.
Фліпчарт	1шт
Канцелярський набір	За кількістю вихованців

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Active Citizen. British Council. 2014. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/ac_toolkit_19th_aug_20_final_version_ukr_2015_2.pdf.

2. Цілі сталого розвитку 2016-2030. United Nations. 2016. URL: http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku.

3. Методичний матеріал для батьків. Психологія сучасного підлітка: поведінкові проблеми, робота і виховання. Київ: Klitschko Foundation, 2019. 41 с.

4. НУШ. Нова українська школа. URL: https://nus.org.ua/

5. Антикорупційний урок (короткий навчальний посібник). Київ: Програми розвитку ООН в Україні, 2016. 24 с.

6. Корупція чи ні? Щоденні запитання про доброчесність, етику та протидію корупції у шкільному середовищі. USAID «ВзаємоДія». URL: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1wuowXh-FLEdNlPZdlYADvYtIVAbj_Dtn.

7. Закладинки. Посібник з протидії мові ненависті онлайн через освіту з прав

людини. 2016. URL: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/18VJogMp7NaUzT6_9PVICsvOcj-n5Zsu0

8. Партнерство задля розвиту навичок 21 століття. 2001. URL: http://www.battelleforkids.org/networks/p21.

9. Посібник для менторів проєкту «Школа успіху». Київ: Klitschko Foundation, 2019. 75 с.

10. Розуміння медіа. «Основи медіаграмотності». URL: http://www.aup.com.ua/ml/MIL_Training_Materials_ru.pdf.

11. Школа локальної демократії. Практичні аспекти впровадження інструментів громадської участі. URL: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1VVzFjmLm5sK6HFRbD9ceT1GLBrCfihCQ.

12. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? Навчальний посібник. Київ, 2019. 272с. URL: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/18VJogMp7NaUzT6_9PVICsvOcj-n5Zsu0